

Parlamentul
Republicii Moldova

DGJ-07 nr. 421
22.06.2022

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege privind modificarea Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii (nr. 230 din 09.06.2022)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii prin prisma prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr. 797/1996 și a prevederilor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și expune următoarele considerente.

I. Observații de ordin general și procedural

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați, fapt ce corespunde prevederilor art. 73 din Constituție și art. 47 din Regulamentul Parlamentului.
2. Potrivit Notei informative alăturate proiectului de lege, scopul este sporirea gradului de protecție socială a pensionarilor în vederea asigurării unui trai decent. Prin proiect se propune ajustarea cuantumului pensiilor achitate de sistemul public de pensii prin indexarea pensiilor o dată la trei luni, iar coeficientul de indexare să constituie media creșterii indicilor prețurilor de consum din ultimele trei luni.
3. Menționăm că, la înaintarea spre examinare în Parlament a proiectului de lege urmează a se ține cont de următoarele aspecte:
 - potrivit art.47 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului, la proiectul de act normativ se anexează rezultatele expertizelor și cercetărilor efectuate, precum și rezultatele consultărilor publice, iar conform art. 34 din Legea nr.100/2017, autorul proiectului asigură efectuarea expertizelor prevăzute de legislație *în funcție de tipul raporturilor sociale reglementate de actul normativ*;
 - art. 58 din Regulamentul Parlamentului stabilește că proiectele de acte legislative și propunerile legislative înaintate de deputați se remit Guvernului spre avizare;
 - precizăm că, prezentul proiect de lege va genera majorarea cheltuielilor bugetului de stat, în această situație, adoptarea acestuia este condiționată și de **existența obligatorie a avizului pozitiv al Guvernului**, fapt ce reiese din conținutul normei art.131 alin.(4) al Constituției și Hotărârii Curții Constituționale nr.29/2001 privind interpretarea prevederilor art.131 alin.(4) din Constituția Republicii Moldova, care prevăd că orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sunt acceptate de Guvern, iar alin.(6) din același articol, prevede că: *nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare.*
4. Ținând cont de obiectul de reglementare al proiectului de lege, relevăm că pe lângă avizul Guvernului Republicii Moldova și raportul de expertiză anticorupție emis de Centrul Național Anticorupție, este imperios ca proiectul să fie avizat de către Ministerul Finanțelor, în temeiul art. 20 alin.(1) lit. b), lit. f), lit. g), lit. h), lit. l) din Legea finanțelor

publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014, pct. 4 din Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 696/2017, precum și pct. 7 subpct. 4) din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor, aprobat prin hotărârea menționată.

În context, reținem și prevederile art.17 din Legea nr.181/2014, care expres stabilește că *”pe parcursul anului bugetar în curs nu pot fi puse în aplicare decizii care conduc la reducerea veniturilor și/sau majorarea cheltuielilor bugetare, dacă impactul financiar al acestora nu este prevăzut în buget”, iar ”stabilirea prin alte acte normative decât legea/decizia bugetară anuală a unor sume sau cote procentuale din buget sau din produsul intern brut destinate anumitor domenii, sectoare sau programe nu se admite.”*

5. În altă ordine de idei, modificarea indicatorilor prevăzuți în Legea bugetului asigurărilor sociale de stat se efectuează în cazurile stipulate la art. 10¹ alin.(11) din Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale.

6. Menționăm că, proiectul propus stabilește norme derogatorii de la principiile de organizare și funcționare a sistemului public de asigurări sociale, statuate în Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, or indexarea pensiei reprezintă o reactualizare periodică a mărimii pensiilor care este specifică prin caracterul său anual, permanent și obligatoriu, indexării fiind supuse toate categoriile de pensii achitate din bugetul de asigurări sociale, indiferent de tipul și mărimea acesteia.

7. În vederea respectării principiilor care stau la baza organizării și funcționării sistemului public de asigurări sociale și asigurarea sustenabilității financiare și sociale a sistemului public de pensii, urmează a se lua în calcul componenta economică și condițiile formării coeficientului de indexare a pensiei.

8. Adițional precizăm că, prin avizul pe care îl emite, Direcția generală juridică nu se poate pronunța asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate, ci doar asupra aspectelor de legalitate și de respectare a normelor de tehnică legislativă.

II. Observații de ordin tehnico-juridic și redacționale

1. Potrivit art. 63 alin.(3) din Legea nr. 100/2017, dacă se modifică un singur articol sau punct dintr-un act normativ, în denumirea actului de modificare se face referire expresă la articolul sau punctul modificat și actul normativ respectiv. Astfel, denumirea actului normativ se va reda în următoarea redacție:

”LEGE pentru modificarea articolului 13 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii”.

2. Reținem că, practica de elaborare a actelor normative, impune anumite rigori lingvistice și semantice, acestea urmând să asigure sistematizarea și unificarea actelor normative. Corespunzător, întru respectarea normelor de tehnică legislativă, normele conținute în **Articolul I** urmau a fi prezentate în următoarea redacție:

”**Art.I** - La articolul 13 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr.42-44, art. 247), cu modificările ulterioare, alineatele (1) și (2) vor avea următorul cuprins:

” (1) Pensii se indexează o dată la trei luni.

(2) Coeficientul de indexare constituie media creșterii indicilor prețurilor de consum din ultimele trei luni. Coeficientul de indexare se stabilește de către Guvern.”

3. Cu referire la intrarea în vigoare a proiectului de lege, expunem că art. 56 alin.(1) din Legea nr. 100/2017 prevede că, de regulă actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării sau la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi

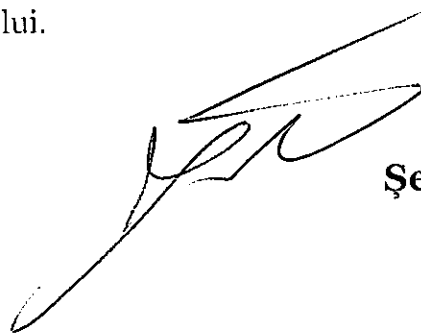
anterioară datei publicării. Alin.(3) al articolului menționat supra, expune expres cazurile în care poate fi stabilită o altă dată de intrare în vigoare a actelor normative. Dat fiind faptul, că Nota informativă nu cuprinde aceste circumstanțe, considerăm inoportun urgentarea intrării în vigoare a proiectului de lege.

4. În cazul acceptării proiectului de lege din punct de vedere conceptual, urmează a se ține cont de prevederile art.56 alin.(5) din Regulamentul Parlamentului, care stabilesc că dacă sînt înregistrate mai multe proiecte de acte legislative ce vizează modificarea și/sau completarea mai multor articole din același act legislativ, la propunerea comisiei sesizate în fond, acestea pot fi comasate, pentru examinare în lectura a doua, într-un singur proiect. La momentul actual, începând cu anul 2022, în cadrul Parlamentului sunt înregistrate mai multe inițiative legislative care privesc modificarea Legii nr. 156/1998 (proiectele: nr. 231/2022; nr. 203/2022; nr. 80/2022; nr. 74/2022).

În concluzie,

dreptul Legislativului de a schimba sistemul public de pensii prin adoptarea unei legi organice nu poate fi contestat, însă aceste modificări legislative urmează a fi în corespundere cu normele constituționale, principiile de legiferare stipulate la art.3 din Legea nr. 100/2017 și cu regulile și procedurile prevăzute de Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, care contribuie la legitimitatea și stabilitatea acestui sistem.

Urmare celor expuse, considerăm că oportunitatea examinării proiectului de lege ține de competența Parlamentului.

Ion CREANGĂ
Șef Direcție generală

Ex.E.Dolință
Tel.: 820-554